

*AP2_OKTIG_2_Tanulási eredmény alapú szemlélet megismerése és bevezetése az SZTE-n
Tanulási Eredmény Alapú Képzésfejlesztő Műhely a Szegedi Tudományegyetemen*

Tanulási eredmény alapú gondolkodás alkalmazása a pedagógiai munkában

Olvasólecke 2. Tanár szakos hallgatóknak

Fejlesztette: T. Molnár Gizella (SZTE JGYPK)

2019. május

Szegedi Tudományegyetem
Cím: 6720 Szeged, Dugonics tér 13.
www.u-szeged.hu
www.szechenyi2020.hu

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFECTETÉS A JÖVŐBE

*AP2_OKTIG_2_Tanulási eredmény alapú szemlélet megismerése és bevezetése az SZTE-n
Tanulási Eredmény Alapú Képzésfejlesztő Műhely a Szegedi Tudományegyetemen*

Az olvasólecke feldolgozásával elérhető tanulási eredmények:

Tudás	Képesség	Attitúd	Autonómia-felelősség
Átfogóan, összefüggéseiben ismeri a tanulási eredmény alapú szemlélet alapjait.	Összehasonlítja a folyamatvezérelt és a tanulási eredmény alapú szemléletet. Feltárja ebben a konstruktivista pedagógia elemeit.	Belátja a tanulási eredmény alapú szemlélet hatékonyságát, azonosul a tanulóközpontúsággal.	Felelősséget érez a pedagógus pályára való minél alaposabb felkészültség eléréseért.
Azonosítja a tanulási eredmények kategóriáit, jellemzőit, és hogy a tanuló milyen jellegű kompetenciáinak elérését írják le.	Elemzi az MKKR tanulási eredményeit a kompetenciák szempontjából.	Szem előtt tartja felelősségét abban, hogy leendő tanítványai majd megfeleljenek a szintleírások tanulási eredményeinek.	Az MKKR 1-4. szintjét önállóan is megismeri és önállóan mutatja be a koherenciákat.

Az olvasólecke feldolgozásához szükséges idő: kb. 60 perc

*AP2_OKTIG_2_Tanulási eredmény alapú szemlélet megismerése és bevezetése az SZTE-n
Tanulási Eredmény Alapú Képzésfejlesztő Műhely a Szegedi Tudományegyetemen*

A tanulási eredmény alapú szemlélet újszerűsége, koncepciójának megismerése, a kategóriák értelmezése és kontextusa

Új megközelítés és szemlélet

A tanulási eredményekben megfogalmazott oktatási és képzési célok teljesen új megközelítést és szemléletet kívánnak. Az eddigi *bemenetalapú vagy folyamatszabályozáson alapuló* oktatási-képzési gyakorlatban a pedagógus alapkérdései:

Mit tanítsak? Hogyan tanítsam?

Ez a tanár, a pedagógus és a tananyag szerepét helyezi középpontba, figyelmen kívül hagyva a tanulók sokféleségét, eltérő adottságait, szociokulturális háttérét, stb.

Ezzel szemben *a kimenet alapú, vagy tanulási eredmény alapú* szemlélet a folyamat középpontjába a tanulót helyezi:

Milyen felkészültséggel rendelkezzen a tanuló a tanulási folyamat lezárásakor? Milyen tevékenységek, feladatok ellátására legyen képes?

Szükséges tisztázni, a fenti kérdések megválaszolása után, hogy milyen mértékű autonómiára és felelősségvállalásra van szüksége a tanulónak a feladat eredményes elvégzéséhez? Összességében milyen kompetenciákkal gyarapítja a tanulót az adott oktatási egység (tanóra, témakör)?

A tanár szerepe ebben az esetben teljesen megváltozik, nem a tananyag, hanem a tanuló van a központban, s a tanár dolga, hogy a tanuló teljesítményére folyamatosan reflektáljon, s támogassa az egyéni fejlődését, s olyan módszertani repertoárt és tanulástámogatást alkalmazzon, amellyel a tanulási eredmények elérhetőek. A tanár feladata a tanulóközpontú szemlélete erősítése, fejlesztése, ami nem könnyű feladat, hiszen a diákok

*AP2_OKTIG_2_Tanulási eredmény alapú szemlélet megismerése és bevezetése az SZTE-n
Tanulási Eredmény Alapú Képzésfejlesztő Műhely a Szegedi Tudományegyetemen*

sokfélesége, az ebből adódó egyéni tanulási útjuk különbözősége a tanárt folyamatos érdeklődésre, figyelemre készíti, ugyanakkor munkájában építhet a tanulók előzetes tudására.

TED

Mielőtt továbblépne, kérjük, nézze meg a következő videót:

<https://www.youtube.com/watch?v=kFMZrEABdw4>

Kérjük, foglalja össze röviden a gondolatait a videóban látottakról, hallottakról! Különösen érdemes végiggondolni, hogy az egyén, a diák szempontjából milyen iskolára, s milyen tanárra lenne szükség? Ön – mint leendő pedagógus – mit gondol erről?

A tanulási eredmények

A tanulási eredményeket az MKKR-hez illeszkedő tudás + képesség + attitűd + autonómia/felelősség kategóriák kontextusában fejezzük ki. Az MKKR szintenként határozza meg a tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség kategóriáit (deskriptorait).¹

A tudás kategória

¹ A kategóriákat Farkas Éva (2017) 16-20 p. alapján foglaltuk össze, ebből részletesebben is tájékozódhat az olvasó. Elektronikusan elérhető: <http://mek.oszk.hu/18400/18497/>

*AP2_OKTIG_2_Tanulási eredmény alapú szemlélet megismerése és bevezetése az SZTE-n
Tanulási Eredmény Alapú Képzésfejlesztő Műhely a Szegedi Tudományegyetemen*

az elméleti ismeretek, és/vagy tárgyi tudás szempontból írja le a tanulási eredményeket. Pl. egy adott témakör alapvető tényeinek, legfontosabb fogalmainak, folyamatainak, összefüggéseinek ismerete.

A kategória tartalmazza az ismeretkörrel/tantárggyal kapcsolatos egyszerű és magasabb szintű lexikális és taxonómikus ismereteket, összefüggéseket. A tudás kategóriájába a képzetek, fogalmak, tények, definíciók, szabályok, leírások, törvények, elméletek, rendszerek, összefüggések, ismerete tartozik.

A tanulás eredményessége és mérhetősége szükségessé teszi, hogy a tudás mélységét és kiterjedtségét is specifikáljuk

A képesség kategória

a készségeket kognitív és gyakorlati szempontból írja le, valójában a megszerzett ismeretek gyakorlati alkalmazásának képességét fogalmazza meg. Ez egyaránt lehet kognitív, pl. logikai, intuitív és kreatív gondolkodás képessége, és gyakorlati szempontú, pl. eszközök, műszerek használata, kéz ügyesség, rutin műveletek, problémamegoldás, stb.

Rövidebben szólva a képesség az ismeretalkalmazó (procedurális) tudást jelenti. Az MKKR a képességeket **kognitív** (logikai, intuitív és kreatív gondolkodás) és **gyakorlati** (kézügyesség, módszerek, eszközök, anyagok használata) **szempontból írja le.**

Kognitív képességek: feladatok, problémák megoldásához szükséges eljárások ismerete és használata. Pl. automatikus műveletek, stratégiák, komplex műveletek, utasítások megértése, számítógépes műveletek alkalmazása, hiba felismerése, önértékelés, (idegen nyelvű) kommunikáció, stb. Lényeg, hogy a gyakorlati alkalmazás felől értelmezzük.

Az attitűd kategória

a tanulás, a munka, a társak és a saját cselekvéshez való viszony szintjei alapján írja le a tanulási eredményeket. Pl. a tanuló törekszik a feladatok megértésére,

*AP2_OKTIG_2_Tanulási eredmény alapú szemlélet megismerése és bevezetése az SZTE-n
Tanulási Eredmény Alapú Képzésfejlesztő Műhely a Szegedi Tudományegyetemen*

motivált azok sikeres végrehajtásában, a tanuló társakkal való együttműködésben, stb.

Az attitűd viselkedési és magatartásformák összessége, amelyek a tanulás tárgyára, magára a tanulásra, feladatra, stb. vonatkoznak. Az attitűd szorosan kapcsolódik a másik három deskriptorhoz, hiszen végeredményben az azokhoz való érzelmi viszony, elkötelezettség, értékelő viszonyulás, fogékonyság, értékrend.

Az attitűd megfogalmazása is megkívánja a szakterület által kívánt specifikációt.

Az autonómia, felelősség kategória

a kompetenciát a felelősség és az autonómia szempontjából írja le, az önállóság szintjét, a felelősségvállalás mértékét fogalmazza meg.

A tanulót jellemzi az, hogy képes-e egyéni feladatmegoldásra, miben van szüksége ellenőrzésre, esetleg segítségre, hogyan vesz részt társaival együtt a tevékenységekben, és miért vállal felelősséget. Utóbbi nem csak önálló tevékenységet jelent, hanem a felelősség vonatkozik a másokkal való együttműködésre is. A tanulási eredmények vertikális egymásra épülésében (koherencia) is jelentősége van, hiszen egy-egy szintet nem csak a tudás mélysége, hanem a feladat elvégzésének önállósága is megkülönböztet.

Vertikális és horizontális koherencia:

Az egyes kategóriák vertikálisan egymásra épülnek, horizontálisan összefüggnek, amikor az adott ismeretanyag gyakorlati alkalmazásának képességét, az azzal kapcsolatos attitűdöket, s az autonómia és felelősség szintjét összefüggésükben fogalmazzák meg.

A tanulási folyamat tervezett szakaszának lezárása

*AP2_OKTIG_2_Tanulási eredmény alapú szemlélet megismerése és bevezetése az SZTE-n
Tanulási Eredmény Alapú Képzésfejlesztő Műhely a Szegedi Tudományegyetemen*

A tanulási eredményeket nem elég megfogalmazni, azt is figyelembe kell venni, hogy a folyamat végén látnunk kell, hogy megvalósultak-e? Úgy kell tehát kialakítanunk a deskriptorokat, hogy azok **mérhetőek, értékelhetőek legyenek.**

A folyamatvezérelt tanítási koncepcióhoz reprodukív számonkérés, minősítő értékelés kapcsolódik.

A tanulási eredmény alapú szemlélet ezzel szemben folyamatos fejlesztő értékeléssel működik, az oktatási egység végén pedig azzal zárul.

Azt vizsgálja, hogy a tanuló honnan, hova jutott el, milyen tanulási eredményeket birtokol, milyen tevékenységekre képes és alkalmas? A minimum célokat természetesen minden tanulóknak el kell érnie.

Mindezt a konstruktivista pedagógia szemlélete is megalapozza és segíti a kooperatív technikák alkalmazásával. Az értékelés, a visszajelzés, a hibák elfogadása és a tanulási folyamat részeként való kezelése biztonságérzést ad a tanulóknak, megkíméli őket a szorongástól. Az értékelés ilyen attitűdje azt is láthatóvá teszi, hogy a tanuló az előző szintjéhez, önmagához mérten mennyit fejlődött, hogy halad az egyéni tanulási útján.

Hogy az összefüggéseket jobban átlássa, a kimenet alapú gondolkodását elmélyítse, kérjük, elevenítse fel a konstruktivista pedagógia szemléletéről szóló előzetes ismereteit az alábbi szakirodalom segítségével!

https://jos.hu/down/9011/00_Ped.pdf

*AP2_OKTIG_2_Tanulási eredmény alapú szemlélet megismerése és bevezetése az SZTE-n
Tanulási Eredmény Alapú Képzésfejlesztő Műhely a Szegedi Tudományegyetemen*

*Befejezésül a következő táblázat segítségével hasonlítsa össze a
folyamatszabályozott bemenet alapú, és a kimenet alapú tanítási szemléletet!*

Összehasonlító táblázat

Jellemzők	Folyamatszabályozott, tartalomközpontú szemlélet	Tanulási eredmény alapú szemlélet
A tanár alapkérdései		
A tanuló alapkérdései		
A tanítási-tanulási folyamat tervezésének kiindulópontja és logikája		
A tervezés fókusza		

*AP2_OKTIG_2_Tanulási eredmény alapú szemlélet megismerése és bevezetése az SZTE-n
Tanulási Eredmény Alapú Képzésfejlesztő Műhely a Szegedi Tudományegyetemen*

Az értékelés jellemzője		

*Az olvasólecke során tanultak elmélyítésére, ismétlésére nézze meg a következő diaszt!
Hasonlítsa össze a saját táblázatát és a diasorban látható táblázatot a kétféle tanítási szemléletről! Ha szükségesnek érzi, egészítse ki a sajátját!*

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/konferenciak/MKKR_171116_II-2-Magocs.pdf

Irodalom:

- Farkas Éva (2017): *Segédlet a tanulási eredmények írásához a szakképzési és felnőttképzési szektor számára*. Oktatási Hivatal, Budapest
- Farkas Éva (2017): *Tanulási eredmény alapú tanterv- és tantárgyfejlesztés a felsőoktatásban. Módszertani útmutató*. JGYPK Kiadó, Szeged
- Halász Gábor (2012): *Az oktatás az Európai Unióban. Tanulás és együttműködés*. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest
- Lukács – Derényi (szerk.) (2017): *Kézikönyv a képzési programok tanulási eredményeken alapuló fejlesztéséhez, felülvizsgálatához*. Oktatási Hivatal, Budapest
- Szegedi Eszter (szerk.) (2009): *Kompetencia, tanulási eredmények, képesítési keretrendszerek. Támpontok az Európai Unió képzési politika új fogalmainak és törekvéseinek megértéséhez a nemzetközi szakirodalom alapján*. Tempus Közalapítvány, Budapest

*AP2_OKTIG_2_Tanulási eredmény alapú szemlélet megismerése és bevezetése az SZTE-n
Tanulási Eredmény Alapú Képzésfejlesztő Műhely a Szegedi Tudományegyetemen*

